

(13)

STUDIO VANDERSTEEN

BESSY NATUURKOMMANDO

EL CONDOR PASA

STANDAARD UITGEVERIJ

STUDIO VANDERSTEEN

EL CONDOR PASA

Tekeningen: Jeff Broeckx
Scenario: Marck Meul
Ininkting: Patrick Van Lierde
Kleur: Hannelore Vantieghem

Standaard Uitgeverij
Antwerpen-Weert

HET ANDESGEBERGTE, DAT DE PERUAANSE LAAGVLAKTE BIJ DE ZEE ALS EEN ONNEEMBARE HINDERNIS AFSNIJDT VAN HET TROPISCHE REGENWOUD IN HET BINNENLAND, TROONT ALS EEN DUIZENDEN KILOMETER LANGE HEERSER OVER DE ZUIDAMERIKAANSE WESTKUST. GROTE GEDEELTEN VAN DE CORDILLERO DE LOS ANDES ZIJN NOG ONGEREPT. HIER LEEFDEN OOIT DE TROTSE INKA'S EN AZTEKEN MET HUN RIJKE CULTUUR. HET IS HIER DAT WE BESSY, ANEKA EN ANDY TERUGVINDEN. ZE BRENGEN ENKELE WEKEN DOOR IN DIT ONHERBERGZAME LANDSCHAP OM ER DE FAUNA EN FLORA IN KAART TE BRENGEN.
FANTASTISCH!
WAT DAN ?

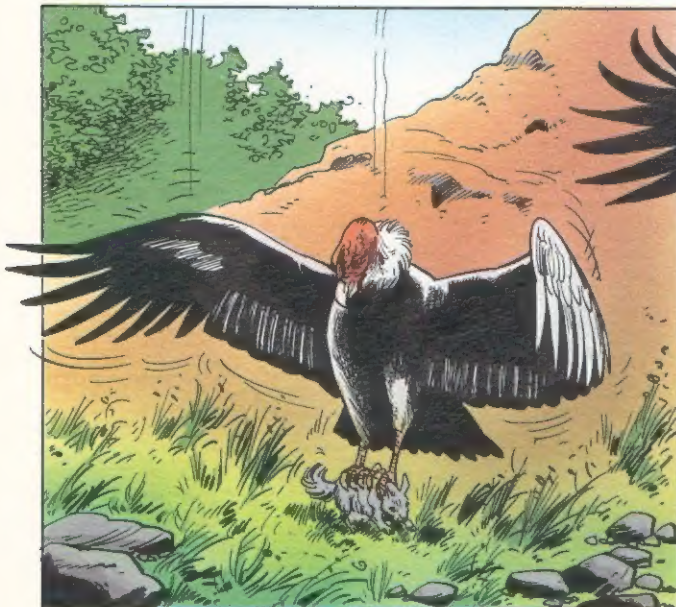
MET EEN VLEUGELBREEDTE DIE TOT DRIE METER KAN REIKEN VALT HET DE CONDOR NIET MOEILIJK OM MEE TE DRIJVEN OP DE STIJGWINDEN TUSSEN DE BERGEN...

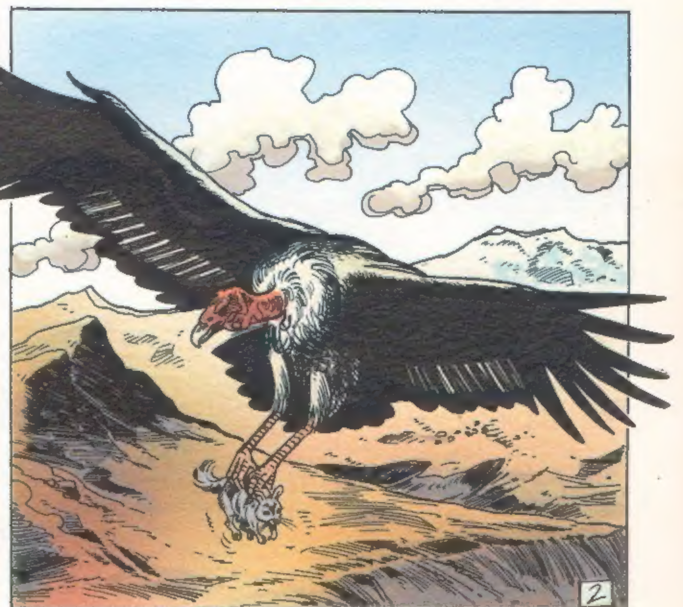

WAAR GAAT HIJ NAARTOE ?

FOUT. JE HIJ IS EEN ZIJ. ER ZITTEN JONGEN IN HET NEST.

IN EEN MINIMUM VAN TIJD WORDT DE PROOI DOOR DE KRACHTIGE BEK VERSCHEURD. HET IS ALWEER UITKIJKEN NAAR EEN VOLGEND SLACHTOFFER.

DAAR GAAT IE WEER.
DE CONDORPOPULATIE IN DE ANDES IS WEL TERUGGELOPEN, MAAR ONMIDDELLIJK GEVAAR VOOR UITSTERVEN IS ER NIET.

WAT JE VAN DE CALIFORNISCHE CONDOR NIET KUNT ZEGGEN. DAARVAN ZIJN NOG AMPER EEN VEERTIGTAL EXEMPLAREN OVER.

PAW!

SINISTER WEERKAATST HET ONGELUKSSCHOT TEGEN DE BERGWANDEN.
PAW! PAW!! PAW!!!

EEN SCHOT !
DE CONDOR!!

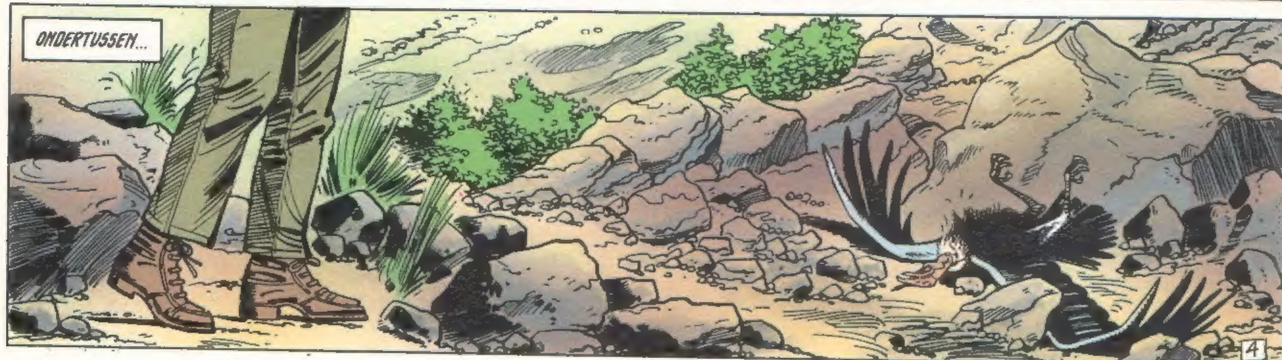

IK ZIE DE SCHUTTER. HIJ IS HIER VLAKBIJ IN HET DAL !!

DE SCHOFT !

KOM MEE, BESSY ! WE GAAN DIE SCHLEMIEL EEN LESJE LEREN !
WACHT OP MIJ !

WE ONDERSCHEPPEN HEM BIJ HET LIJK VAN DE CONDOR !!

ZOEK, BESSY !!

ONDERTUSSEN...

EEN PRIMA SCHOT, AL ZEG IK HET ZELF .

ALS JE 'M OP DE GROND HEBT NEERGELEGD, IS HIJ NOG INDRUKWEKKENDER DAT IN ZIJN VLUCHT.

MEER DAN DE STAARTVEREN HEB IK NIET NODIG OM TE BEWIJZEN DAT IK 'N CONDOR GE-RAAKT HEB.

DAAR HEB JE 'M ! MAAR...
HIJ WORDT AANGEVALLEN!

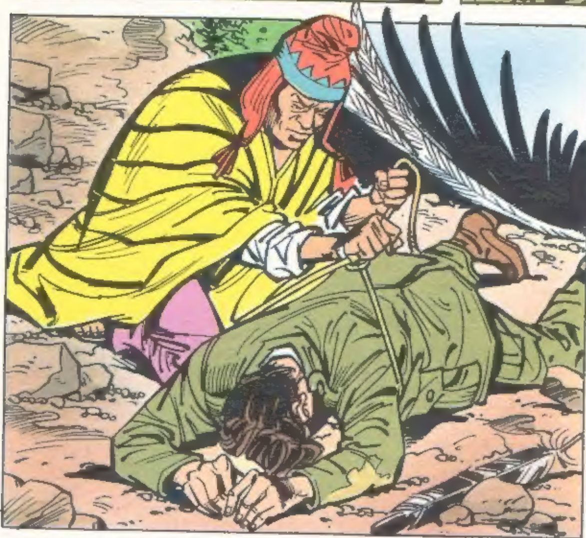

WE MOETEN 'M WAARSCHUWEN!
WAT IS ER , BESSY ?

HEYOOOOO !
W... WAT ?
JULLIE TREFT GEEN SCHULD. VERGEET WAT JE GEZIEN HEBT.

NEEEE!

KOM...

HIJ DIE DE ANDES AANVALT, ZAL DOOR DE ANDES OVERVALLEN WORDEN. SLECHTS EEN ANDESHAGEDIS IS GETUIGE.

OOK DE PERUAANSE GORS VERTELT NIETS VERDER.

ENKELE KILOMETERS VERDEROP...
WAAR BEN IK? WIE ZIJN JULLIE?

AAAH!

MAAR WAT BEZIELT JULLIE ? BENDE GEKKEN ! ONDER-ONTWIKKELDE...

...INDIANEN ?

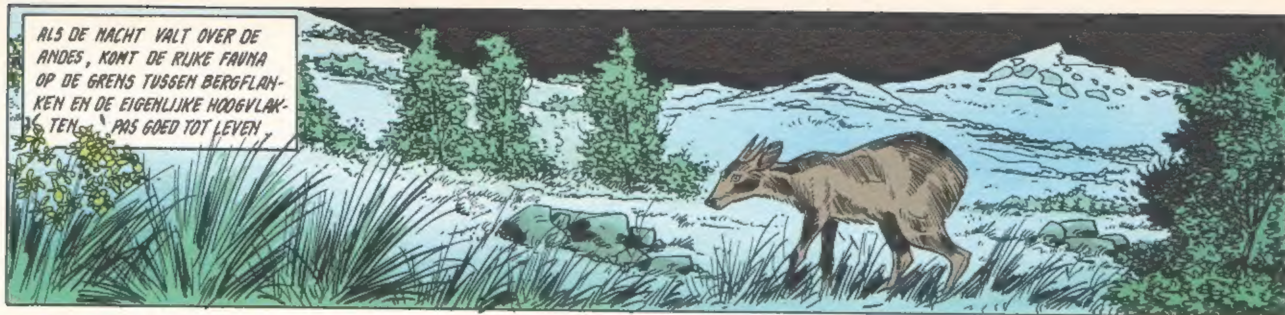

BIND HEM VAST .

NEE... NEEEEEE !

ALS DE NACHT VALT OVER DE ANDES, KOMT DE RIJKE FAUNA OP DE GRENS TUSSEN BERGFLANKEN EN DE EIGENLIJKE HOOGVLAKTEN PAS GOED TOT LEVEN.

ONOPHOUDELIJKE OPLETTENDHEID IS VAN LEVENSBELANG VOOR DE POEDOE.

ROAAAR

DE WETTEN VAN DE NATUUR. IEDER DIER HEEFT ZIJN KANSEN. BEHALVE TEGEN DE MENS.

WAT LIGT ER NOU WEER OP DE HOOGVLAKTE? EETBAAR OF NIET? EEN GRONDIG ONDERZOEK DRINGT ZICH OP.

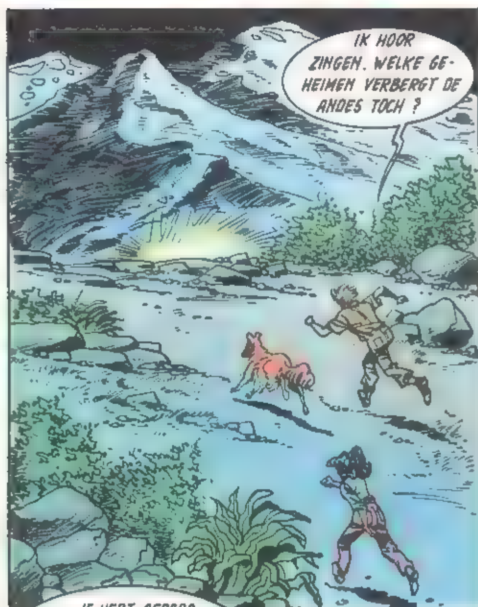

ANEKA! BESSY!! EEN BEER!! EEN BRILBEER!!
YAA! YAHAAAAA!!

DE SCHRIK EN DE KOUDE BERGLUCHT DOEN DE DRIE WEER HELEMAAL TOT ZICH-ZELF KOMEN.
WAAR KWAMEN DIE INDIANEN ZO OPEENS VAN-DAAN ?
NIET VAN ZOVER HIER VANDAAN. ZIE JE DAT LICHT.

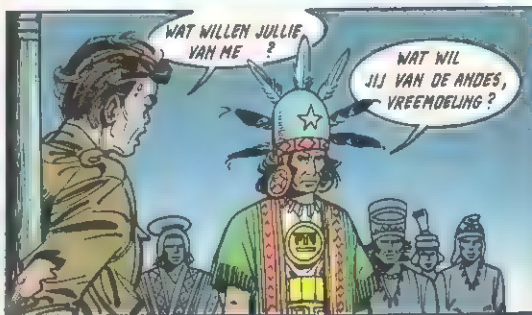

VUREN. KOM MEE.

WE LATEN DE ALPACA'S HIER. HET SCHUREN VAN HUN HOEVEN ZOU ONS ALLEEN MAAR VER-RADEN.

IK HOOR ZINGEN. WELKE GE-HEIMEN VERBERGT DE ANDES TOCH ?

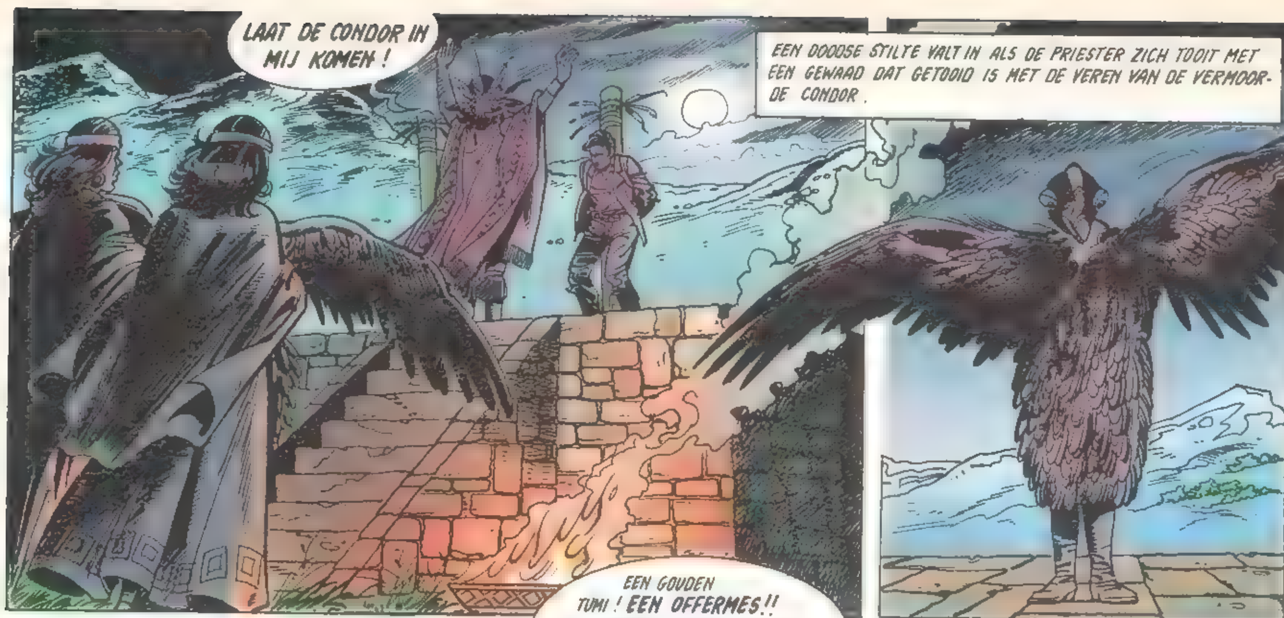

HET KRIJSEN VAN EEN MAN. HIJ SPREEKT ONZE TAAL. HET IS VAST DIE JAGER.

OH, MIJN GOD!

WAT WILLEN JULLIE VAN ME ?
WAT WIL JIJ VAN DE ANDES, VREEMDELING ?

JE HEBT GEDOOD VOOR JE PLEZIER. NU ZAL HET ONS EEN PLEZIER ZIJN OM JOU TE DODEN.
JULLIE ZIJN GEK. DIT IS DE BE-SCHAAFDE WERELD. DIT BESTAAT NIET MEER. JULLIE CULTUUR IS DOOD. JULLIE BE-STAAN NIET !!

DAT DENKEN ER VELEN, MAN. MAAR DE ANDES VERBERGT NOG VELE VERGETEN DORPEN. REGELMATIG KEREN WE HIER VANUIT DE STEDEN TERUG OM DE GEEST VAN ONZE VOOR-OUDERS TE ZOEKEN.

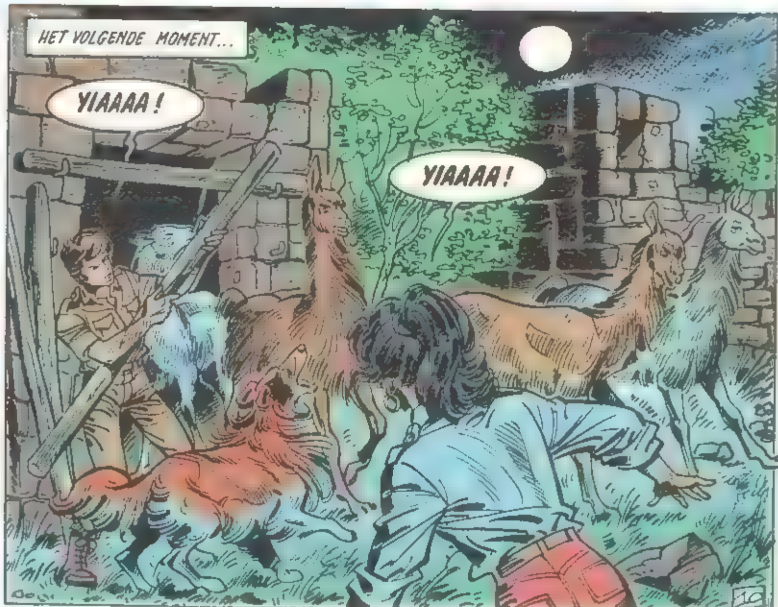

LAAT DE CONDOR IN MIJ KOMEN !
EEN DOODSE STILTE VALT IN ALS DE PRIESTER ZICH TOOIT MET EEN GEWAAD DAT GETOOID IS MET DE VEREN VAN DE VERMOORDE CONDOR .

EEN GOUDEN TUMI ! EEN OFFERMES !! WELKE MISDAAD HIJ OOK BEGAAN HEEFT, DAT MOGEN WE NIET LATEN GEBEUREN !

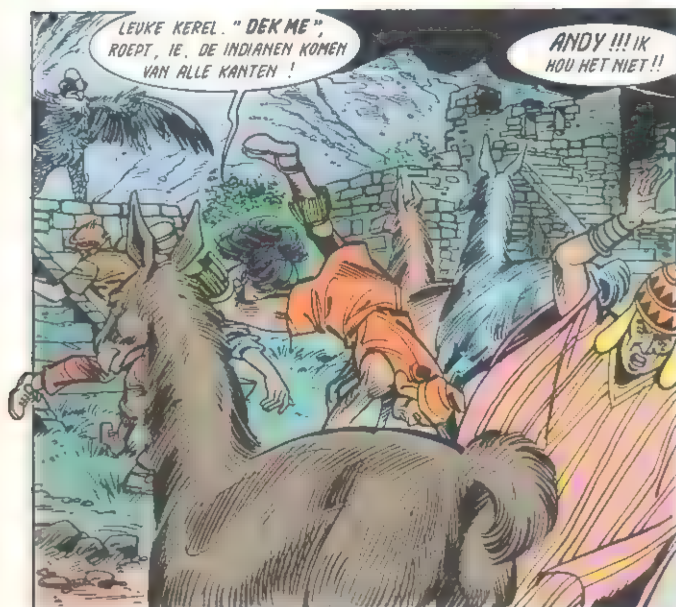

KOM MEE !
DAARLANGS KOM JE IN HET MIDDEN VAN HET DORP. JE BENT GEK !!

MISSCHIEN WEL. JE WEET WAT JE TE DOEN STAAT BESSY !

HET VOLGENDE MOMENT...
YIAAAA !
YIAAAA !

DE VERRASSING IS COMPLEET.

DEK MIJ! IK HAAL 'M DAAR WEG!!
WAT ?!?

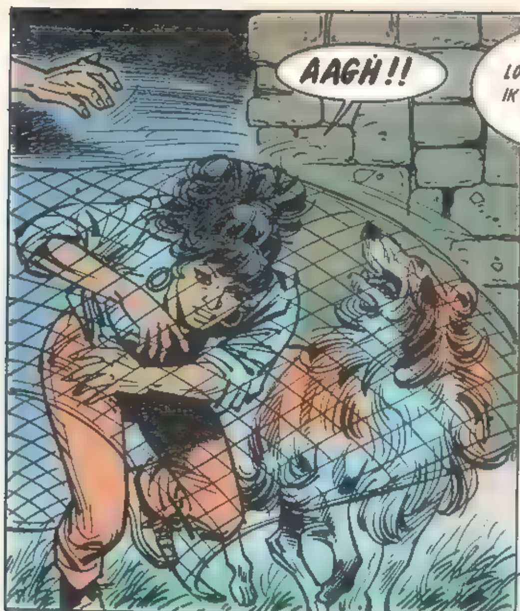

LEUKE KEREL. "DEK ME", ROEPT, IE. DE INDIANEN KOMEN VAN ALLE KANTEN !
ANDY !!! IK HOU HET NIET!!

HET DUURT NIET LANG OF DE INDIANEN HEBBEN ZICH WEER VOLLEDIG IN DE HAND .
JULLIE VIER... GRIJP DE MAN. DE ANDEREN DE VROUW EN DE
HOND !!

LAAT ZE HET OFFER NIET STELEN!!

HET IS MISLUKT!
ANEKA ! BESSY ! VLUCHT!!

ANDY!HELP!!

AAGH!!

ALLES LOOPT VERKEERD. IK MOET ANEKA REDDEN !

NEE, ANDY! VOOR MIJ KUN JE NIETS MEER DOEN !

ZE HEEFT GELIJK. IK MOET VLUCHTEN!!

GEKKENWERK...MAAR MIJN ENIGE KANS.

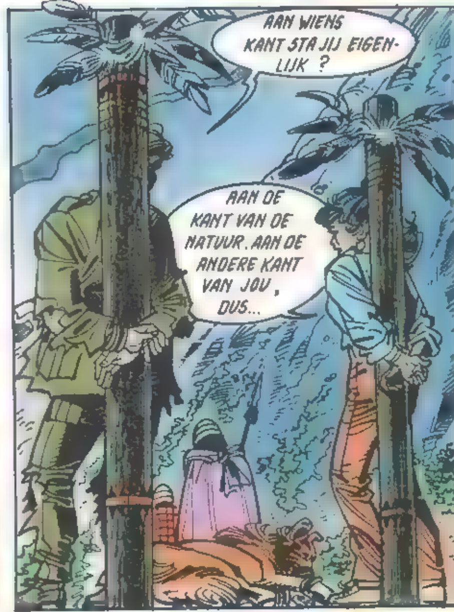

ZE VOLGEN NIET MEER. VOORLOPIG BEN IK VEILIG. MAAR ANEKA ? EN BESSY?

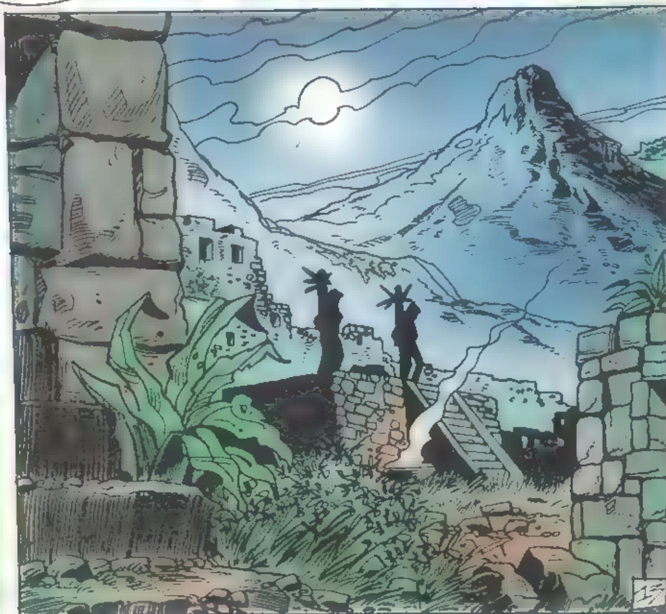

LAAT ME LOS !! JULLIE BEGRIJPEN HET NIET !!

MAAK JE NIET MOE. DIE WILDEN LUISTEREN NIET EENS .
HOE NOEM JE HEN ?
WIE IS DE WILDE ? JIJ! JE DRINGT DOOR IN EEN VAN DE LAATSTE GROTE NATUURGEBIEDEN ... EN WAARVOOR ? NIET OM TE GENIETEN .
HEE! JE RAASKALT!

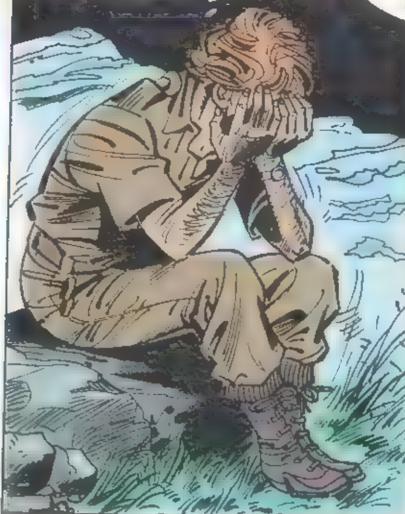

OM TE MOORDEN !!

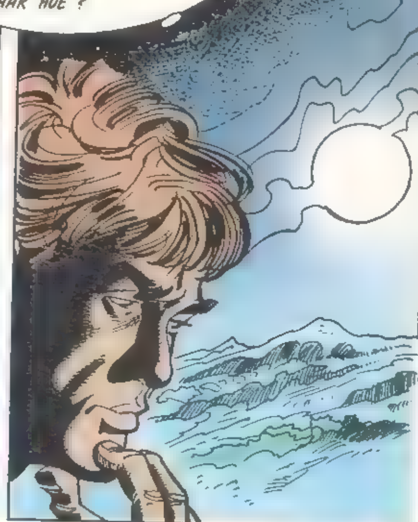

AAN WIENS KANT STA JIJ EIGENLIJK ?
AAN DE KANT VAN DE NATUUR. AAN DE ANDERE KANT VAN JOU , DUS...

EN ZIJ? STAAN ZIJ AAN ONZE KANT ? NU JA ... VOOR VANDAAG HEBBEN ZE ER BLIJKBAAR GENOEG VAN. WE HEBBEN NOG EEN NACHT TE LEVEN . EENTJE ...

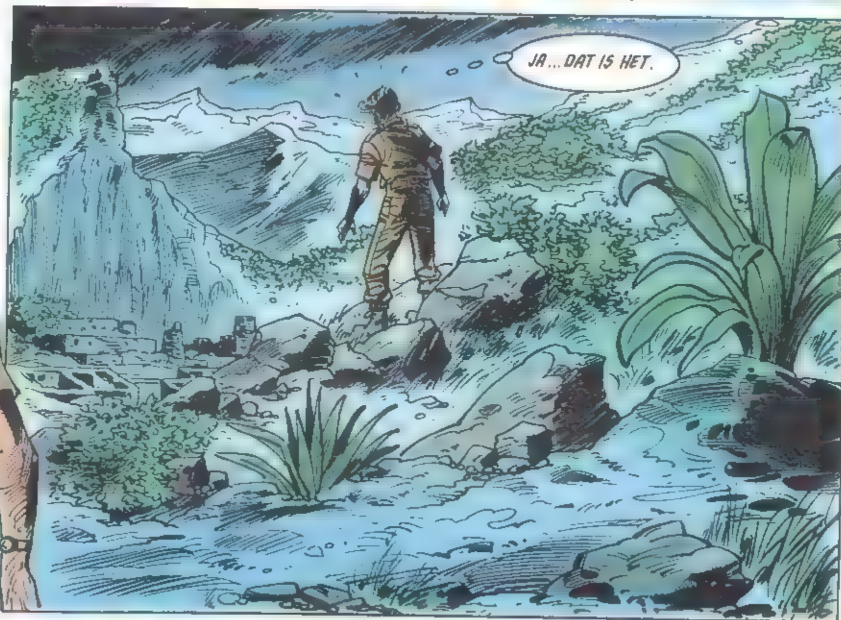

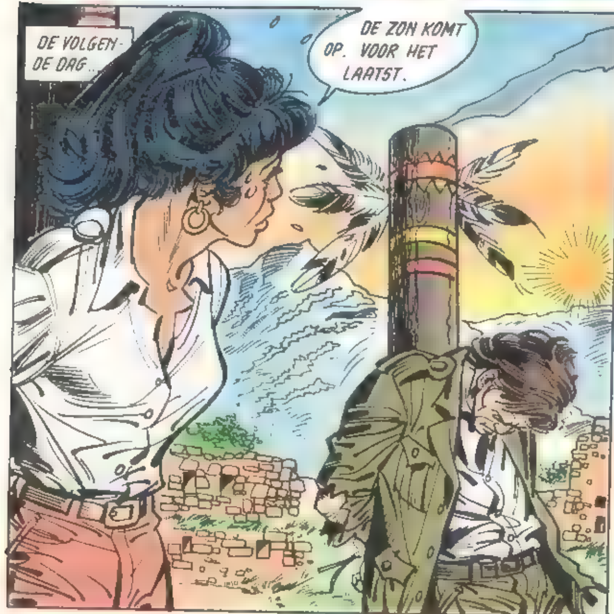

LATER...
ANEKA. BESSY. ALLES WAT IK HAD. MOET IK DAT NU VERLIEZEN ?

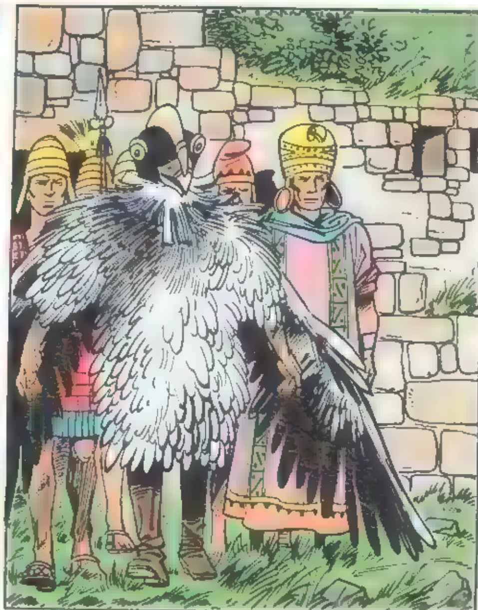

DAN HEEFT HET LEVEN VOOR MIJ GEEN ZIN MEER .

IK ZET ALLES OP ALLES OM DE INDIANEN OM TE PRATEN. ZE MOETEN INZIEN DAT WIJ AAN HUN KANT STAAN. MAAR HOE ?

IK MOET IETS VINDEN DAT ZIJ ZELF BELANGRIJK GENOEG VINDEN OM DE EXECUTIE UIT TE STELLEN.

JA... DAT IS HET.

DE VOLGENDE DAG...
DE ZON KOMT OP. VOOR HET LAATST.

DAAR KOMEN ZE AL...
14

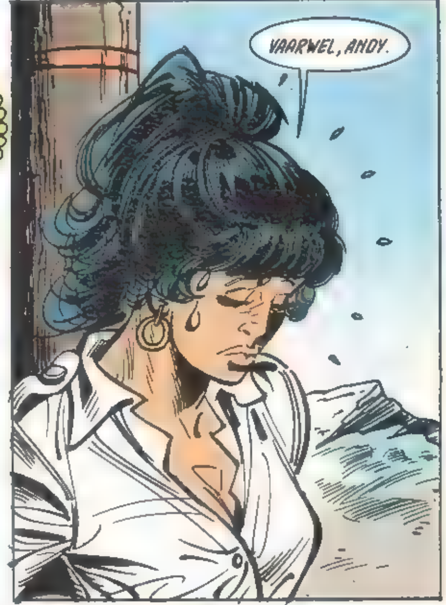

IN EEN TRAGE, PLECHTIGE STOET NADEREN DE PRIESTER EN ZIJN GEVOLG DE OFFERPAAL .

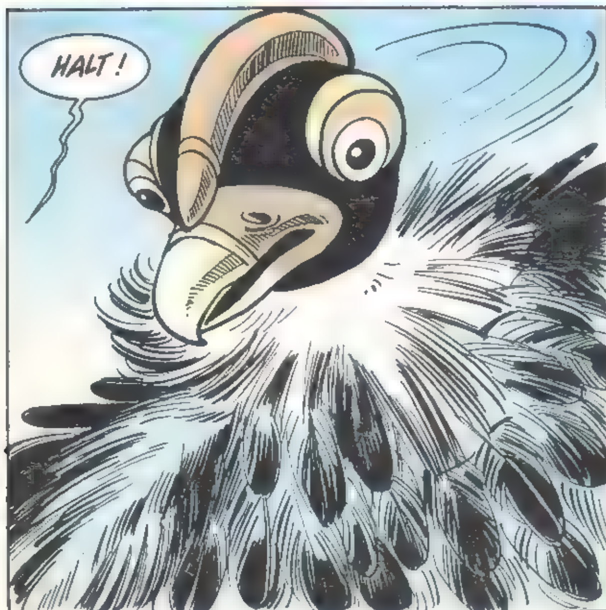

HEE, JIJ. WORD WAKKER.
UH ?!?

VOOR IEMAND DIE NIET LANG MEER TE LEVEN HEEFT, HEB JIJ NOG EEN GEZONDE SLAAP.
KRAMP IN MIJN HALS.

NIET LANG MEER...
NEEEE !

VAARWEL, ANDY.

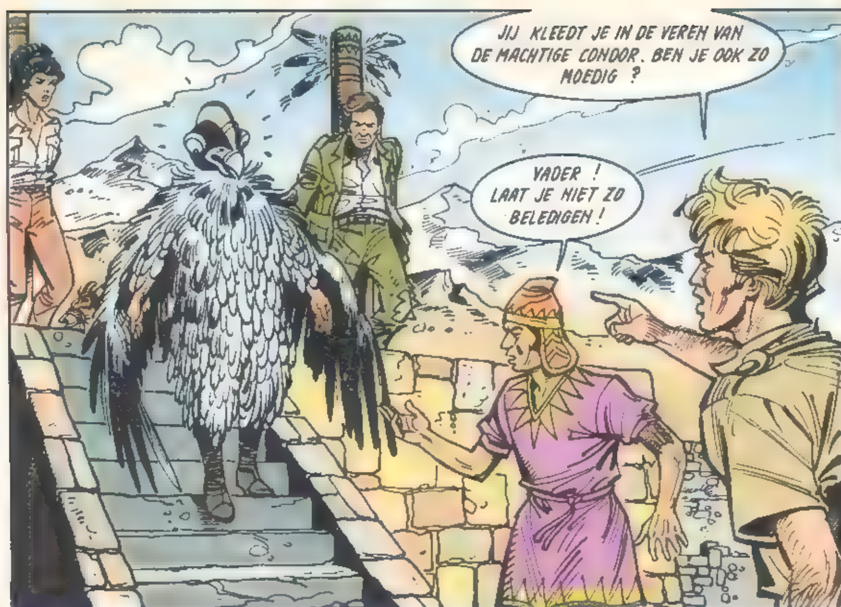

HALT !

DIT ZAL NIET GEBEUREN.
ANDY ! NEE... SUFKOP DAT JE BENT. JE TEKENT JE EIGEN DOODVONNIS!

MISSCHIEN WEL, MISSCHIEN NIET. MAAR IK MOET DIT BOEH.
STERF DAN, VREEMDELING !
HET VEL VAN DE BEER NIET VERKOPEN VOOR IE GESCHOTEN IS, KERELTJE !

SORRY, KEREL. MAAR DIT PAST HELEMAAL IN MIJN PLANNETJE.
ZOK!

JULLIE VECHTEN ALS OUDE VROUWEN. EEN LAFFE AANVAL IN DE RUG. MAAR IK BEN STERKER! IK OVERTROEF JULLIE IN ALLES.
DEZE BELEDIGING IS TE VEEL VOOR DE INDIANEN !
HET LUKT. ZE ZIJN IN HUN TROTS GEKWETST. NU GEWOON KEIHARD DOORGAAN.

JIJ KLEEDT JE IN DE VEREN VAN DE MACHTIGE CONDOR. BEN JE OOK ZO MOEDIG ?
VADER ! LAAT JE NIET ZO BELEDIGEN !

LAAT DAT, MIJN ZOON. LAAT HEM UITSPREKEN.

WAT WIL JE, VREEMDELING ?
HET LEVEN VAN JE TWEE GEVANGENEN VERDIENEN.

GINDER HOOG IN DE BERGEN LIGT HET NEST VAN DE VERMOORDE CONDOR. DE JONGEN DIE DAARIN LIGGEN ZULLEN ONGETWIJFELD STERVEN OMDAT HEN GEEN VOEDSEL MEER WORDT GEBRACHT.

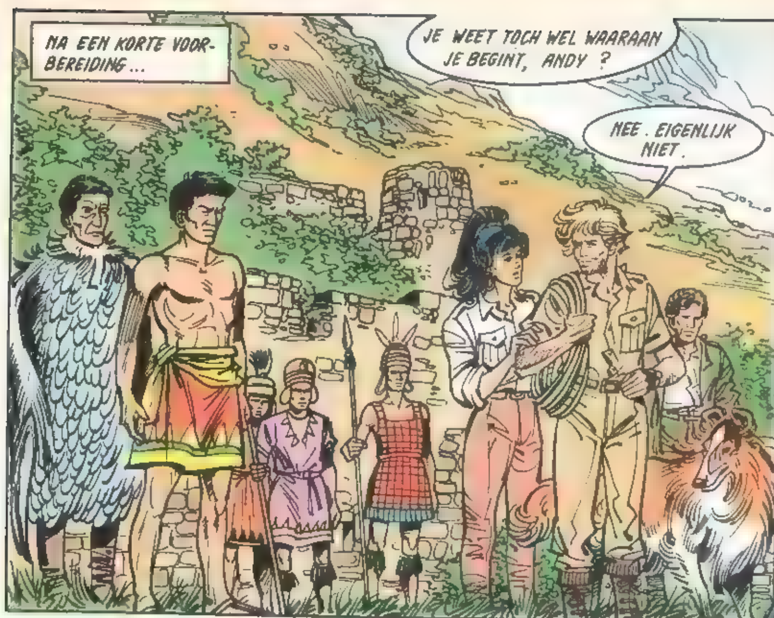

DURFT IEMAND VAN JULLIE HET AAN OM MET MIJ DE TWEESTRIJD AAN TE GAAN WIE HET EERST DE JONGEN UIT HET NEST KAN HALEN ?

HET ROEKELOZE PLAN VAN ANDY OM DE LEVENSGEVAARLIJKE ANDESFLANKEN TE BEKLIMMEN WEKT EERBIED EN ONTZAG BIJ DE INDIANEN.
WEL ?!?

IK NEEM DE UITDAGING AAN.

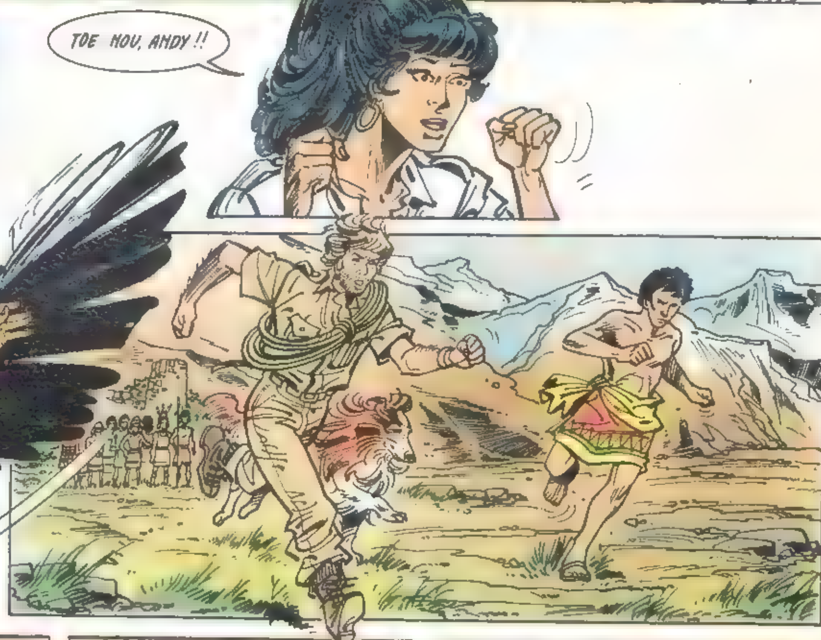

HET ZIJ ZO. HIJ DIE MET DE JONGEN VAN DE CONDOR WEERKEERT, ZAL OVER HET LEVEN VAN DE GEVANGENEN BE-SCHIKKEN.

BESSY, MEISJE. NU GAAT HET EROM SPANNEN.

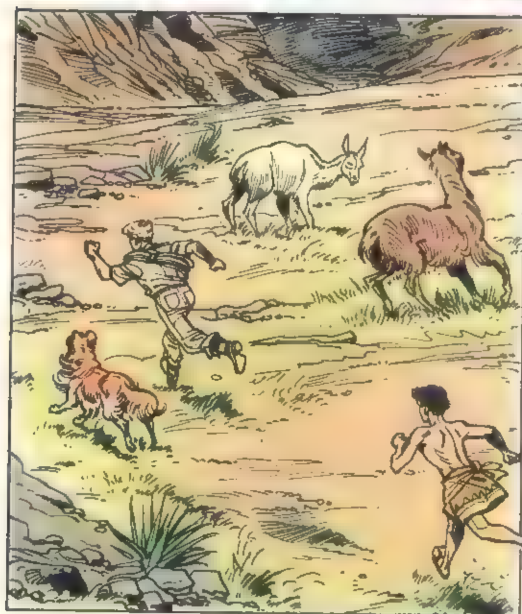

NA EEN KORTE VOOR-
BEREIDING ...
JE WEET TOCH WEL WAARAAN
JE BEGINT, ANDY ?
NEE. EIGENLIJK
NIET.

DOE JE BEST, KEREL.
HAAL JE
MOORDENAARSHANDEN
VAN MIJN SCHOUDER!

IK WALG GEWOON
VAN JE !

TOE NOU, ANDY !!

EN DAN, OP EEN
TEKEN VAN DE
OPPERPRIES-
TER.
YIAAA

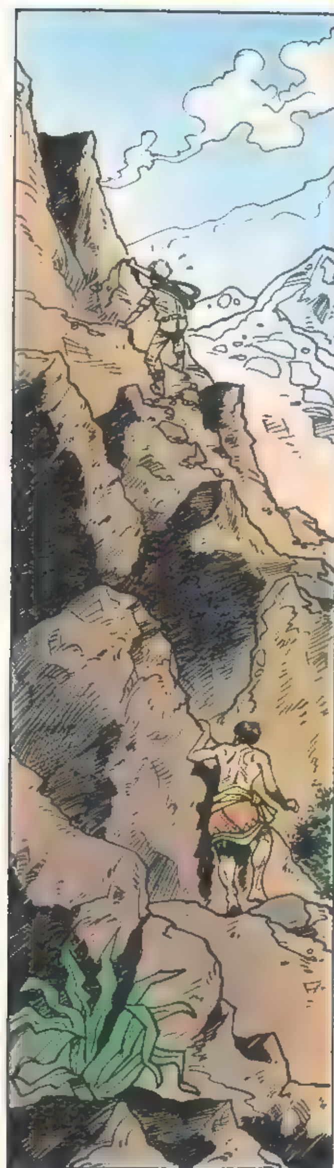

DE BLANKE GAAT ER KEIHARD
TEGENAAN. DE OBSTAKELS WORDEN
GENOMEN TEN KOSTE VAN VEEL
ENERGIE.

DE INDIAAN ECHTER DOSEERT ZIJN KRACHT.
HIJ WEET DAT DE STRIJD NOG LANG IS EN
DAT DE PRIJZEN PAS AAN DE EINDSTREEP
WORDEN VERDEELD.

IK LIG VOOR. MAAR HIJ GEEFT DUIDELIJK NIET ALLES VAN ZICHZELF !
DAN BEGINT HET ECHTE KLIMMEN...

VERDER KUN JIJ NIET MET ME MEE, MEISJE. BLIJF HIER OP ME WACHTEN.

DEKSELS! EN DIT IS NOG HET MAKKELIJKE STUK.

HIER WORDT HET STEILER. VOORZICHTIG. IK MOET ER VOOR ZORGEN DAT IK STEEDS DRIE STEUNPUNTEN HEB.

DE MINSTE SCHUIVER KAN HIER FATAAL ZIJN.

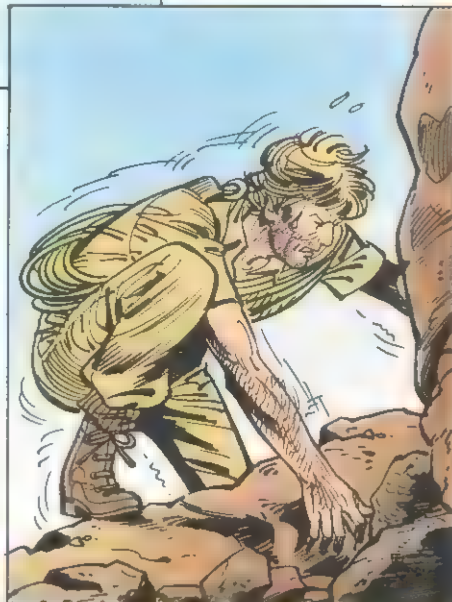

HIJ KIEST EEN ANDERE ROUTE. IK BEN BENIEUWD WIE ER JUIST GOKT.

HOGEROP ZOEKEN DE AASGIEREN AL HUN WEG NAAR DE WEERLOZE PROOI, DIE VERZWAKT EEN ZEKERE DOOD TEGEMOET GAAT.

MAAR OOK ZIJ ZIJN VAST BESLOTEN HUN LEVEN TOT DE LAATSTE SNIK TE VERDEDIGEN.

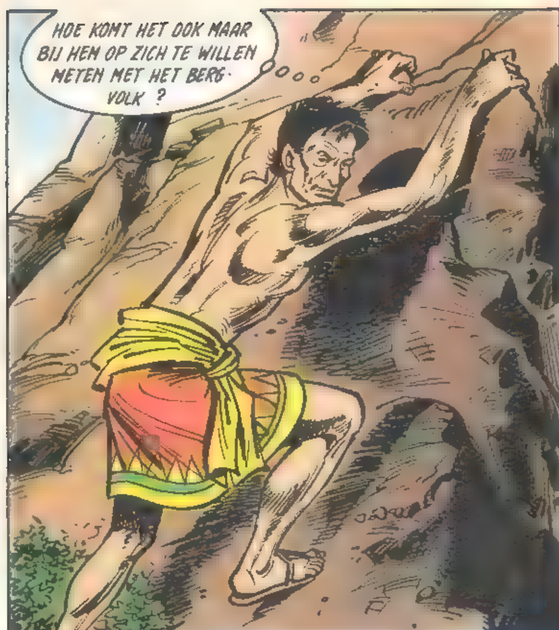

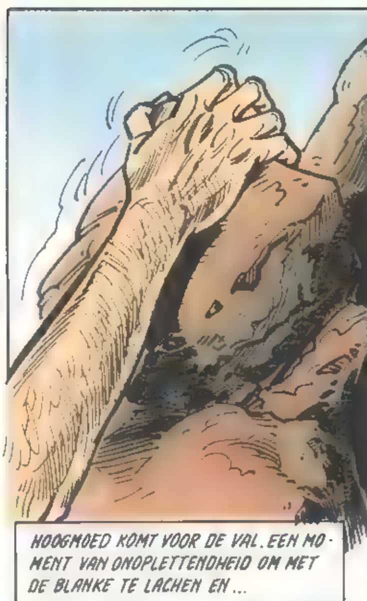

EINDELIJK! EEN PLATEAUTJE. EVEN UITRUSTEN.

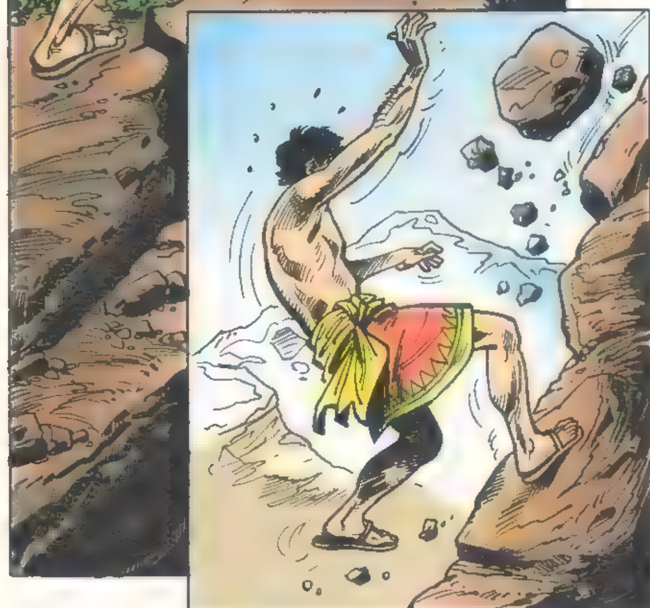

HOEVER IS MIJN RIVAAL GERAAKT? WAAR IS HIJ EIGENLIJK?

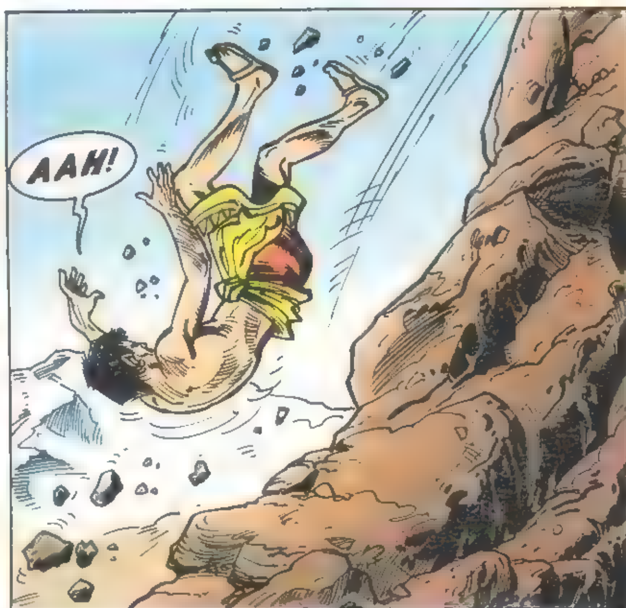

VERDUVELD! HIJ ZIT AL ZEKER TWINTIG METER HOGER!

HOE KOMT HET OOK MAAR BIJ HEM OP ZICH TE WILLEN METEN MET HET BERG-VOLK ?

HOOGMOED KOMT VOOR DE VAL. EEN MOMENT VAN ONOPLETTENDHEID OM MET DE BLANKE TE LACHEN EN ...

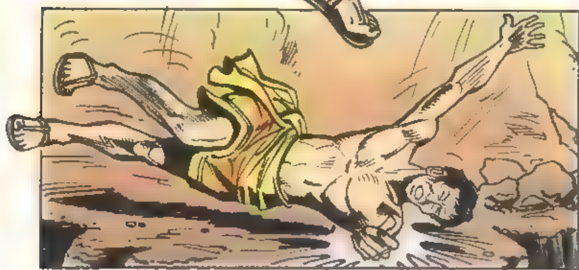
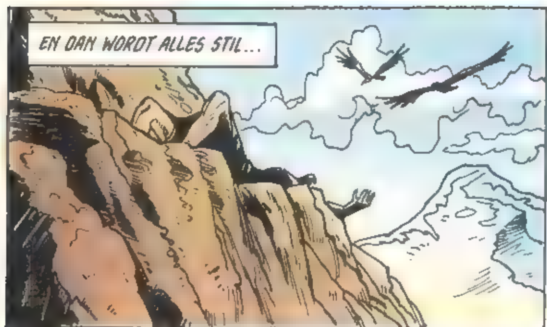
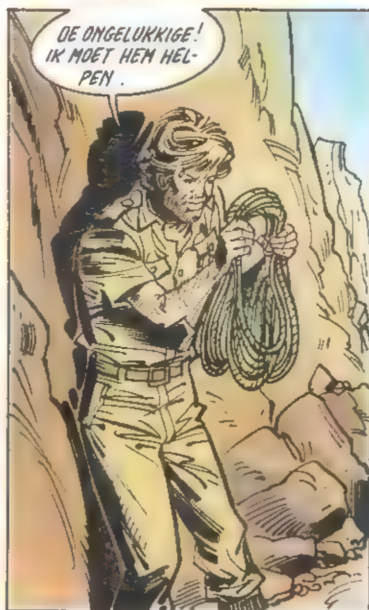

AAH!

NEE!!
PRACHTIG !

HET IS DE WIL VAN DE GODEN MIJN ZOON TE NEMEN .
ZO ZIJN WE ER ZEKER VAN DAT WE WINNEN . AUW!!

HOU JE MOND , OF IK DOE JE WAT !
IDIOOT INDIANENVRIENDJE .

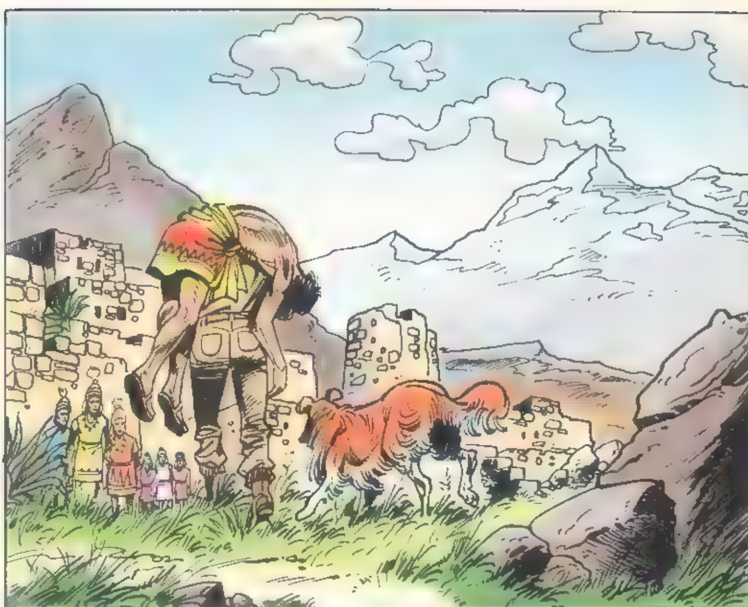

EN DAN WORDT ALLES STIL...

DE ONGELUKKIGE! IK MOET HEM HELPEN.

HIJ BEWEEGT NOG.
RUSTIG! PROBEER ZOVEEL MOGELIJK STIL TE BLIJVEN LIGGEN!

JE HEBT GELUK GEHAD. EEN PAAR GEBROKEN RIBBEN... MAAR DAARMEE KUN JE NIET MEER KLIMMEN.
HAAL... HAAL DE CONDORS. ZE KOMEN JE TOE.

NEE. JIJ HEBT EERST VERZORGING NODIG. BIJT OP JE TANDEN. DIT KAN PIJN DOEN.

MOEIZAAM WORDT DE TERUGTOCHT AANGEVAT.

JE BENT EEN WAARDIG TEGENSTANDER, BLANKE. JIJ KUNT OVER HET LEVEN VAN DE GEVANGENEN BESLISSEN.
NEE. DAARVOOR MOET IK EERST DE CONDORJONGEN VAN DE HONGERDOOD REDDEN.

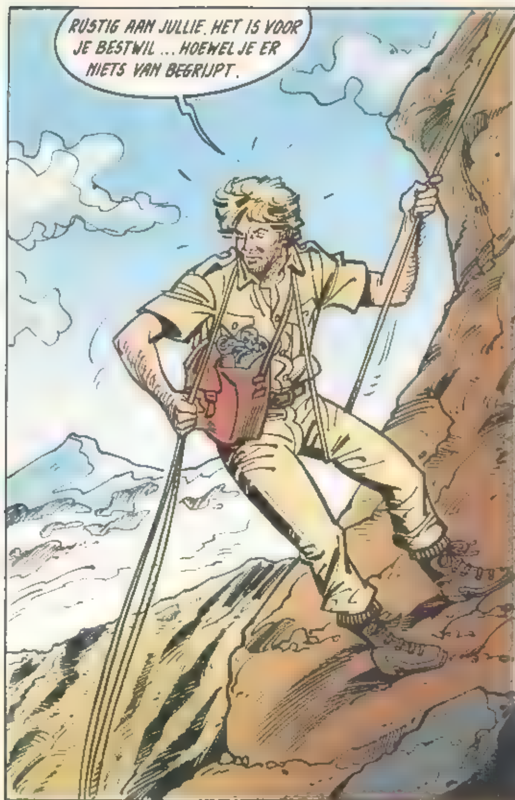

BEN JE HELEMAAL ? INPAKKEN EN WEGWEZEN, KID !

WILLEN JULLIE ME HELPEN ?
IK HAD JE GEWAARSCHUWD.

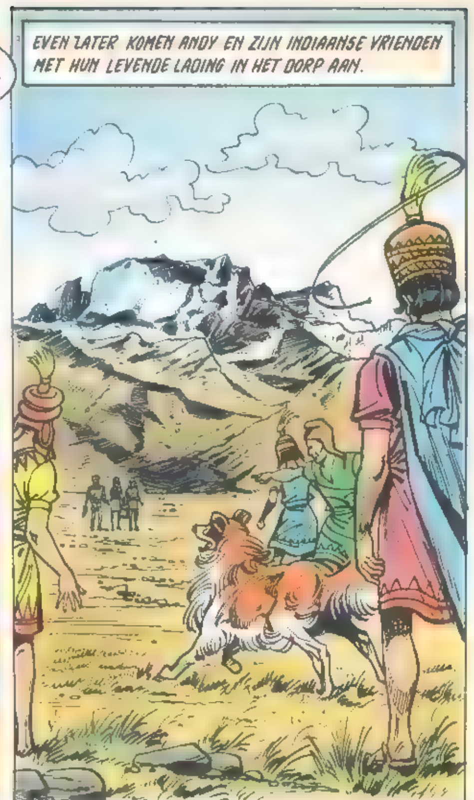

23

RUSTIG AAN JULLIE. HET IS VOOR JE BESTWIL ... HOEWEL JE ER NIETS VAN BEGRIJPT.

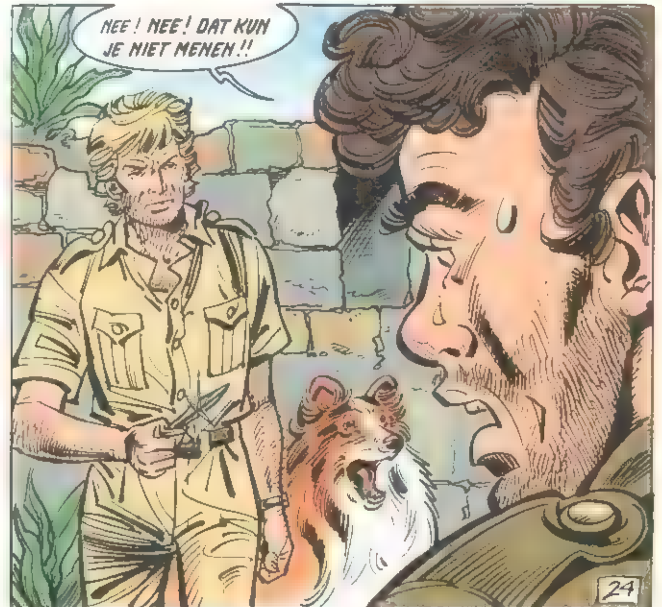

VOORZICHTIG! ZE ZIJN ERG VERZWAKT.

EVEN LATER KOMEN ANDY EN ZIJN INDIAANSE VRIENDEN MET HUN LEVENDE LADING IN HET DORP AAN.

WIJ ZULLEN DEZE TWEE VOGELS ONDER ONZE HOEDE NEMEN EN ZE OPVOEDEN.

IK HOU ME AAN DE AFSPRAAK. JIJ MAG OVER HET LEVEN VAN DE GEVANGENEN BESCHIKKEN.
ANEKA, LIEVERD. IK HEB NOG WAT VAN JE TEGOED.

EN WAT JOU BETREFT...

NEE! NEE! DAT KUN JE NIET MENEN!!

ANDY. IK SMEEK JE !
OH NEE ?

ERG VRIENDELIJK VAN JE, MAAR JE KENT ME BETER.
'TUURLIJK... MAAR LAAT 'M EVEN ZWETEN.

NIET DOEN!!
CORDILLA DE ANDES! IK NEEM U ALS GETUIGE VOOR MIJN DAAD.

IK BEGRIJP HET NIET. EERST LEEK HIJ ZO VERGEVINGSGEZIND EN NU ...
PROBEER HET NIET TE BEGRIJPEN. ANDY DENKT NU EENMAAL IN VREEMDE HERSENKRONKELS.

ALLES WAT IK VRAAG OH MACHTIGE ANDES, IS DAT...
OOOOOOHH...

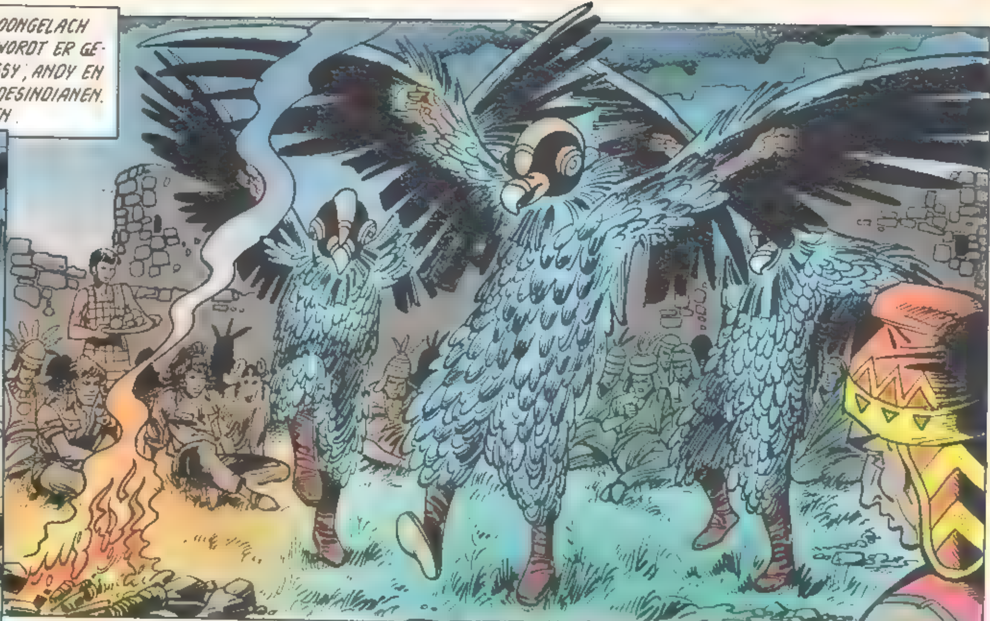

IK HOEF HET ZELFS NIET TE VRAGEN. HIJ DOET IN ZIJN BROEK VAN DE ANGST

LAAT 'M LOPEN.

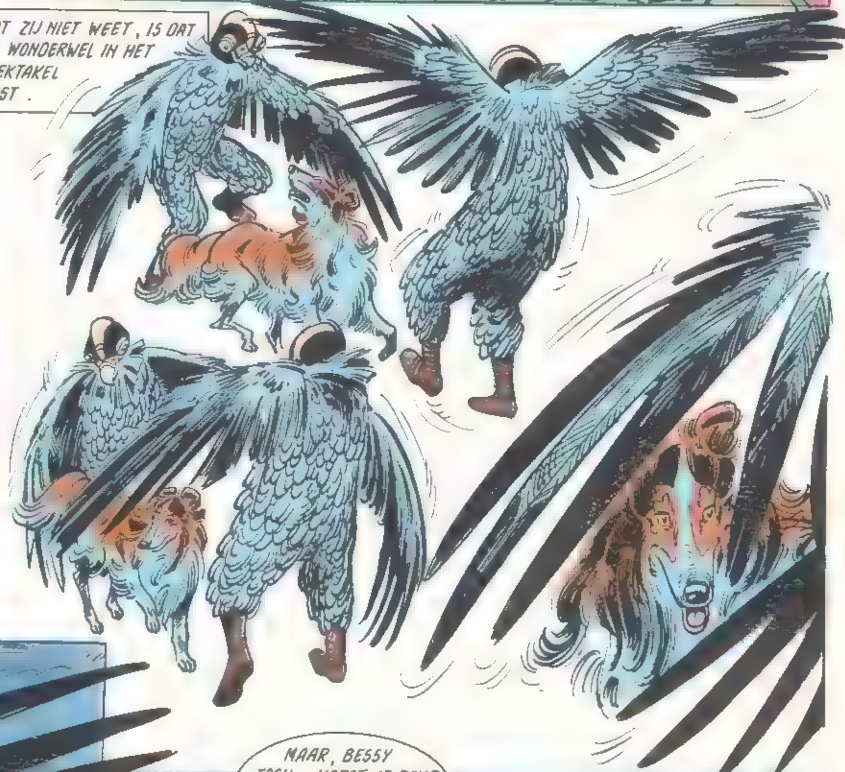

SCHEER JE WEG. DE RIVIER IS DIE KANT OP. WAS JE EN LAAT JE HIER NOOIT MEER ZIEN.

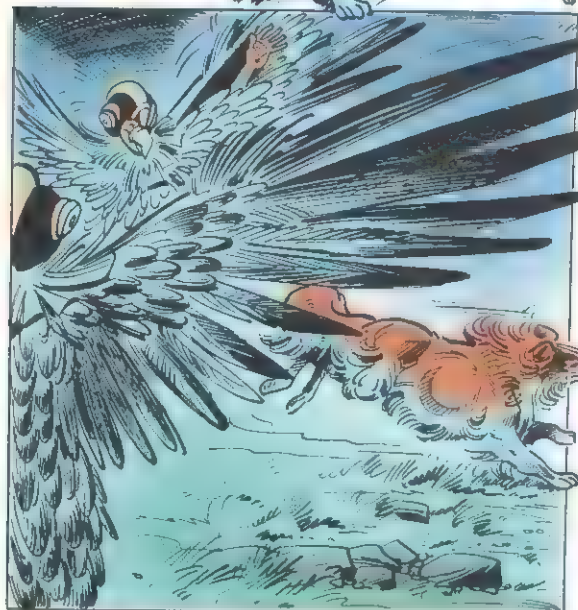

HIERVOOR ZAL JE BOETEN.

DE CONDORJAGER WORDT ONDER HOONGELACH UIT HET DORP GEJAAGD. DAARNA WORDT ER GE-FEEST TOT LANG IN DE NACHT. BESSY, ANDY EN ANEKA ZIJN DE GASTEN VAN DE ANDESINDIANEN. DE DANSERS DRAGEN CONDORKLEREN.

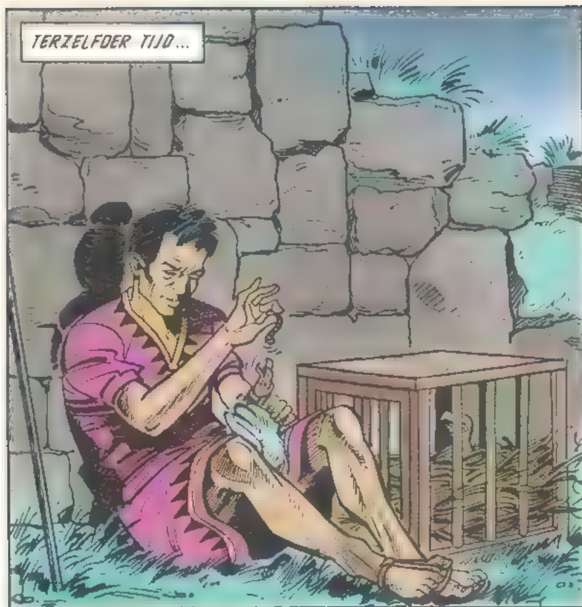

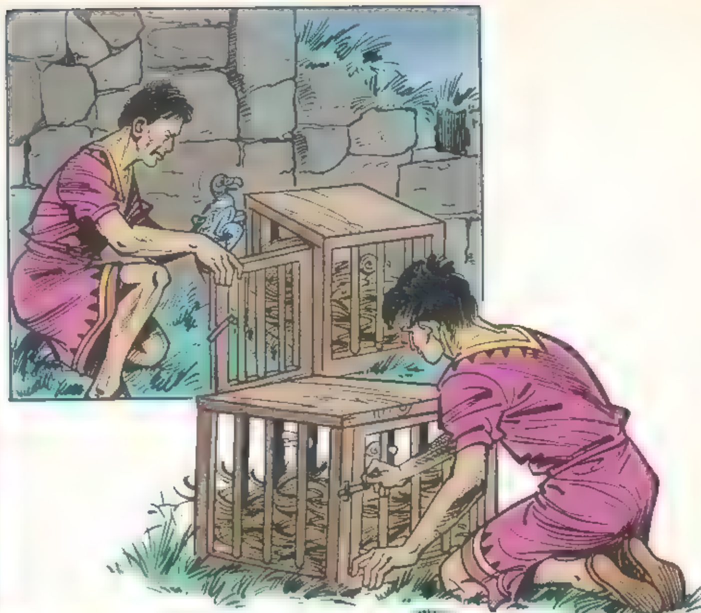

OP HET HOOGTEPUNT VAN DE CONDORDANS. KAN BESSY ZICH NIET LANGER BEDWINGEN.

WAT ZIJ NIET WEET, IS DAT ZE WONDERWEL IN HET SPEKTAKEL PAST.

MAAR, BESSY TOCH... MOEST JE ECHT ZO NODIG PROOI SPELEN?
IK LACH ME ROT!

TERZELFDER TIJD...

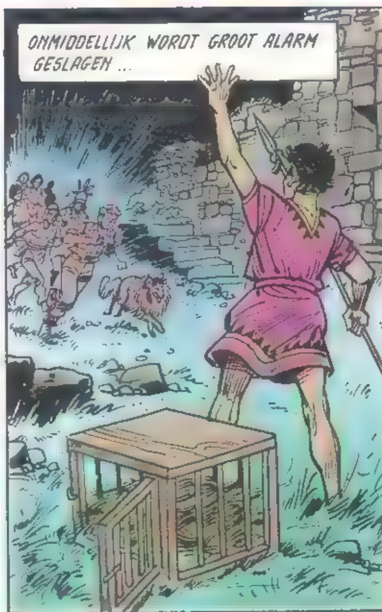

DACHTEN ZE NOU ECHT DAT IK ZONDER DE JONGEN ZOU VERTREKKEN?

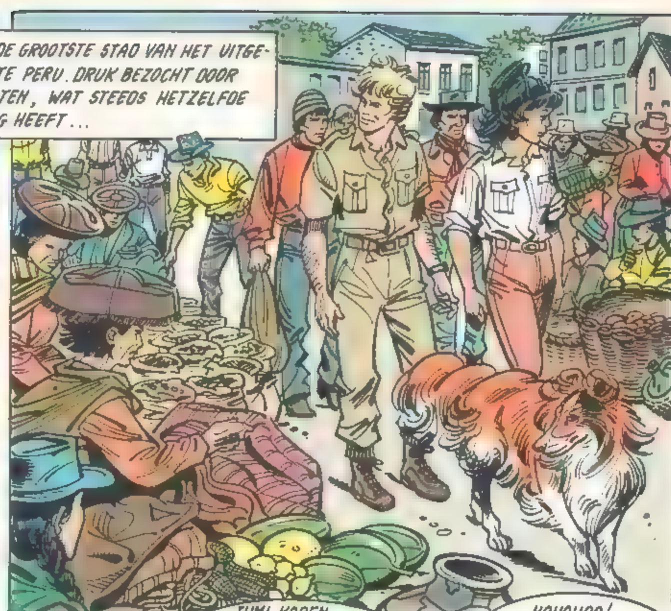

VOOR DIERENTUINEN IS DIT GELD, VEEL GELD WAARD.

VEEL LATER ...
MIJN HOOFD. WAT IS ME OVERKOMEN? IK...NEE...DE CONDORS!!

ONMIDDELLIJK WORDT GROOT ALARM GESLAGEN ...

JE MOET NIET VRAGEN WIE ONS DIT GELEVERD HEEFT. IK HAAL DIE VOGELS TERUG.
FOUT WIJ HALEN DIE VOGELS TERUG.

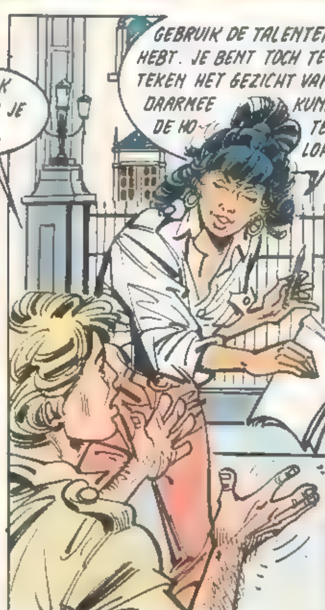

LIMA, DE GROOTSTE STAD VAN HET UITGESTREKTE PERU. DRUK BEZOCHT DOOR TOERISTEN, WAT STEEDS HETZELFDE GEVOLG HEEFT...

HEP. NAMAAKPRULLARIA VOOR DE TOERISTEN. NU JA. ALS ZIJ ER GELUKKIG MEE ZIJN.

TUMI KOPEN, SIR? ECHT GOUD. GEEN NAMAAK.
HOHOHOO! ZULLEN DE VRIENDEN EVEN JALOERS ZIJN, ZEG!

HET LIJDT GEEN TWIJFEL DAT ONZE CONDORDIEF ZICH HIER ERGENS VERBORGEN HOUDT TOT HIJ DE JONGEN UIT HET LAND KAN SMOKKELEN. MAAR WAAR?
WAT JE NIET WEET, KUN JE VRAGEN.

HE!?

IK BEGRIJP JE NIET.
GEBRUIK DE TALENTEN DIE JE HEBT. JE BENT TOCH TEKENAAR? TEKEN HET GEZICHT VAN DIE KEREL. DAARMEE KUNNEN WE DE HOTELS AFLOPEN.

DE NEUS IETS LANGER. JA, DAT IS BETER. EN ZIJN HAAR, NEE... DE SCHEIDING ANDERS. HMM...
STRAATTEKENAARS. HOE PITTORESK.
ZULLEN WE? ENIG IN DE HAL VAN ONZE NIEUWE VILLA.

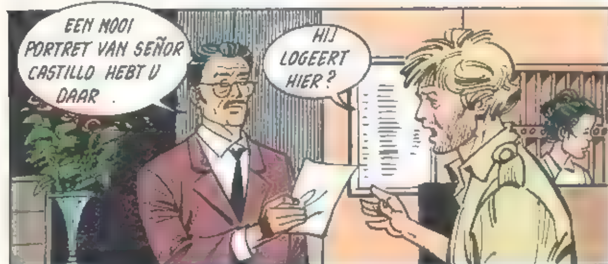

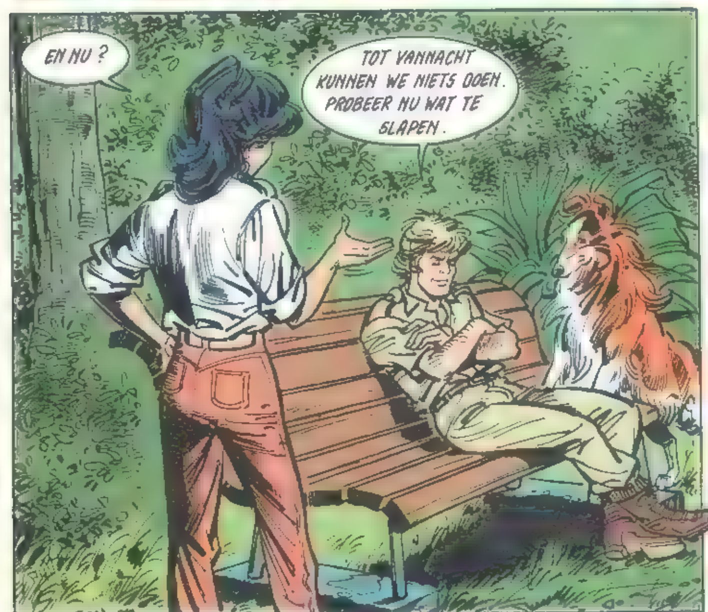

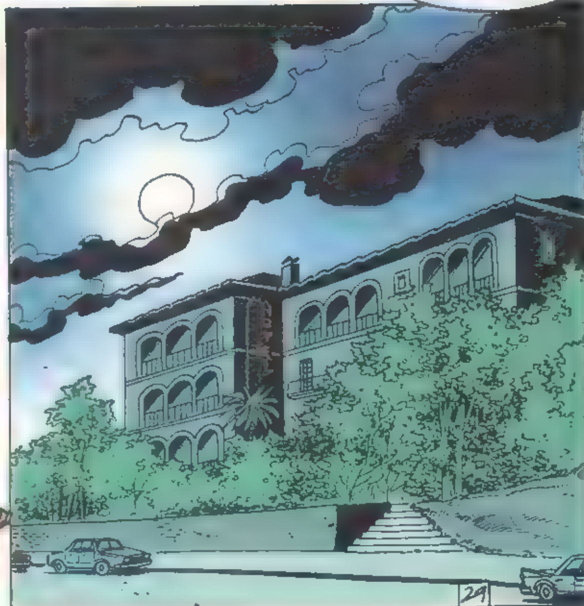

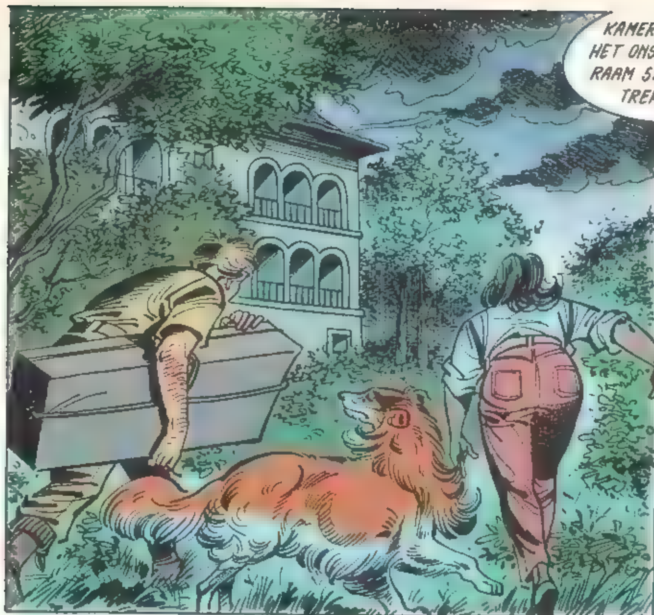
EEN LANGE ZOEKTOCHT BEGINT. BIJ ELK HOTEL STELLEN ANDY EN ANEKA DEZELFDE VRAAG. HET RESULTAAT IS BEDROEVEND, TOT ...

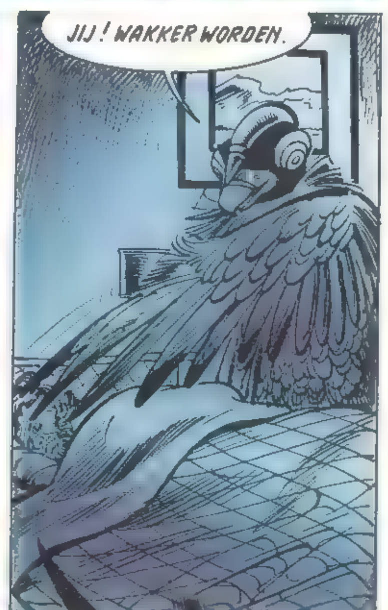

KAMER 27. HIJ MAAKT HET ONS MAKKELIJK. HET RAAM STAAT OPEN. HIER, TREK DAT AAN.

ZORGVULDIG KLEDEN ONZE HELDEN ZICH MET DE KOSTUUMS DIE ZE VAN DE INDIANEN HEBBEN MEEGEKREGEN.

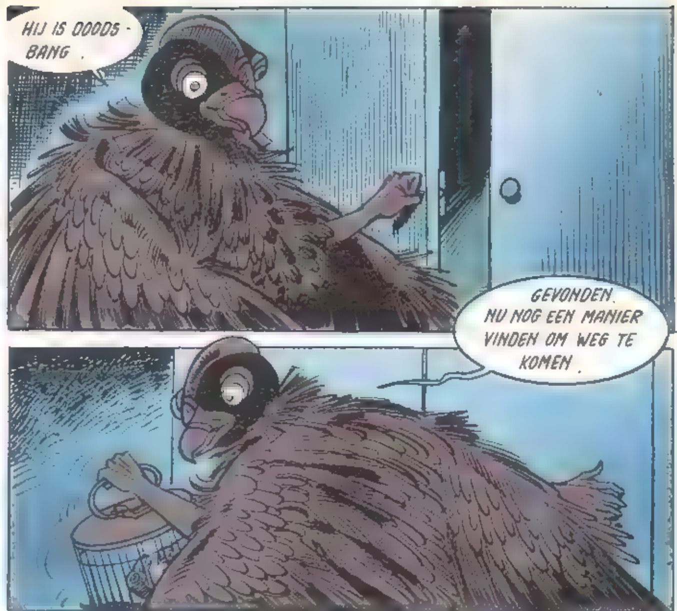

JIJ! WAKKER WORDEN.

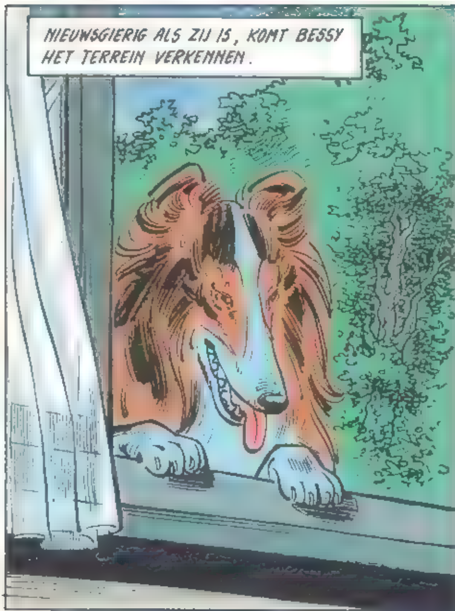
UH ?? W... WAT ?
HET UUR VAN DE WRAAK IS GEKOMEN.

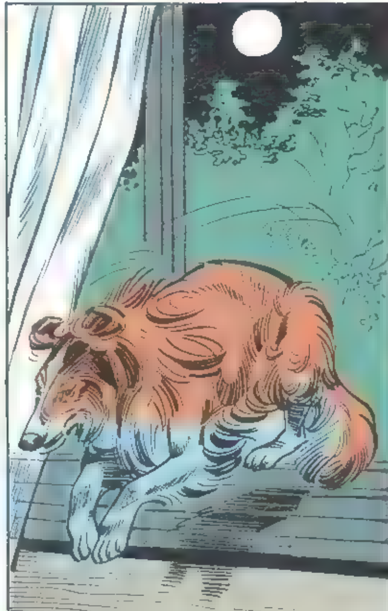
AAAH!

HALF SLAPEND IS DE CONDORJAGER ERVAN OVERTUIGD DAT MAGISCHE DIEREN HET OP HEM VOORZIEN HEBBEN
N...NEE! NEEM DE JONGEN! LAAT ME! LAAT ME MET RUST!!

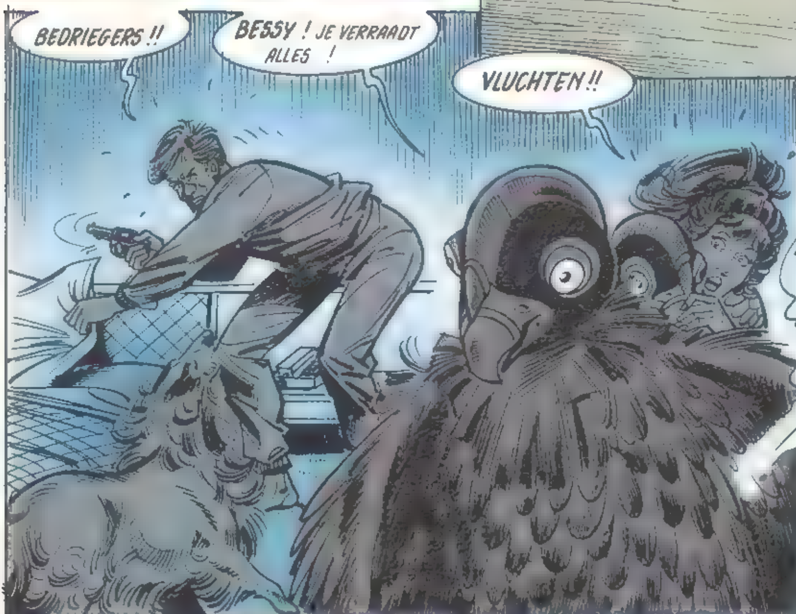

WAAR ZIJN ZE ?
WAAR ??
DE KAST...

HIJ IS DOODS-BANG .
GEVONDEN. NU NOG EEN MANIER VINDEN OM WEG TE KOMEN .

NIEUWSGIERIG ALS ZIJ IS , KOMT BESSY HET TERREIN VERKENNEN.

DIE HOND ! DAT IS TOCH...

BEDRIEGERS !!
BESSY ! JE VERRAADT ALLES !
VLUCHTEN !!

BANG!

AAAGH!

ANEKA ?
NIETS ERGS... LAAT 'M NIET ONTSNAPPEN!

DE VOGELS ! IK HEB DE VOGELS MOETEN ACHTERLATEN
DIE HAAL IK STRAKS WEL TERUG OP.

BLIJF STAAN!
DAT CONDORPAK HINDERT MIJN BEWEGINGEN...

VROEM
BCP399

DIE ZIJN WE KWIJT... VOORGOED VREES IK.

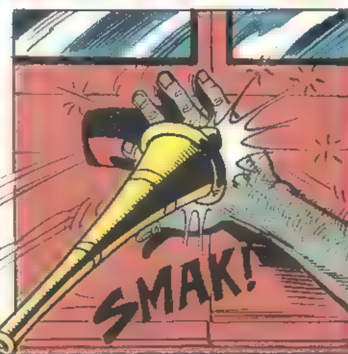

NEE !!!

JULLIE VERGISSEN JE... IK KAN ALLES UITLEGGEN. ECHT WAAR. HET IS NIET WAT JULLIE DENKEN.

JE KRIJGT DRIEHONDERD METER VOORSPRONG. MEER DAN JE VERDIENT.

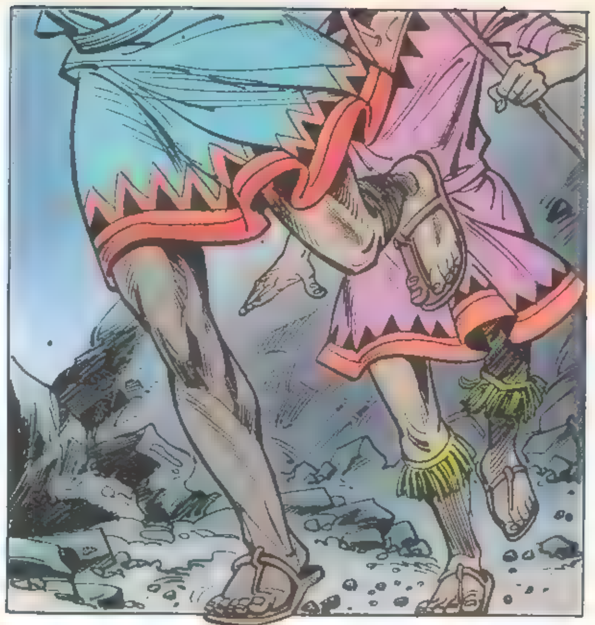

NEE, NIET NAAR DE STAD. JE BENT DE NATUUR BINNENGEDRONGEN. DAARIN ZUL JE OOK BLIJVEN.

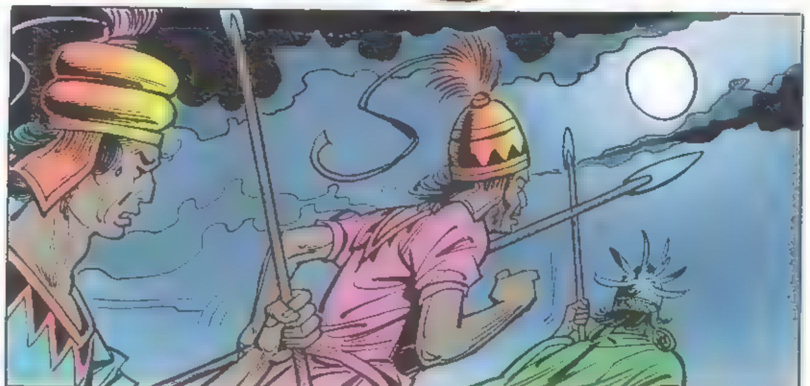
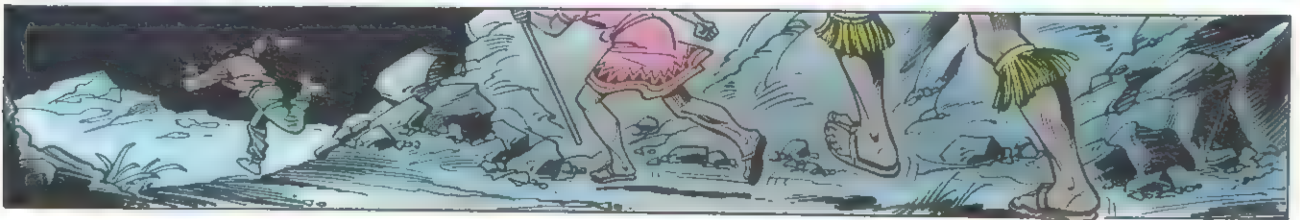

SMAK!

REN VOOR JE LEVEN.
N... NEE... NEE!

JOUW KEUZE. DAN STERF JE HIER.

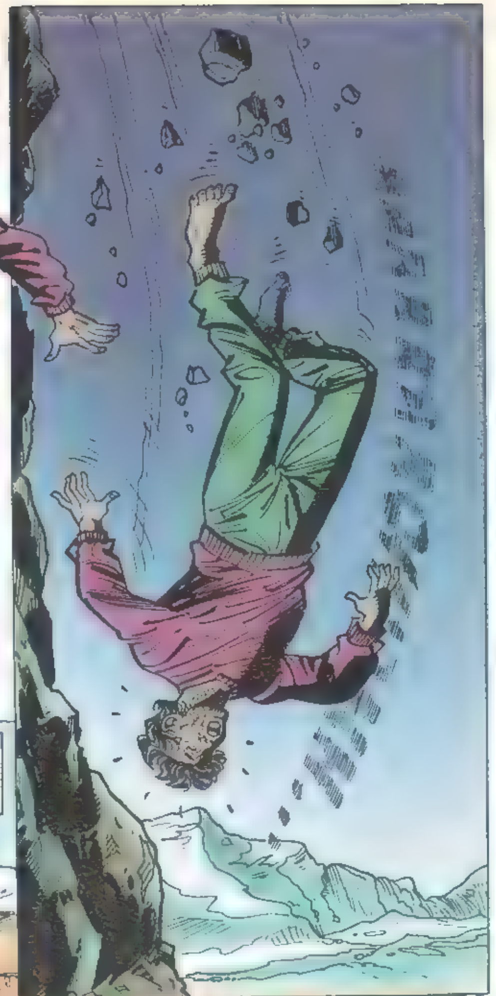

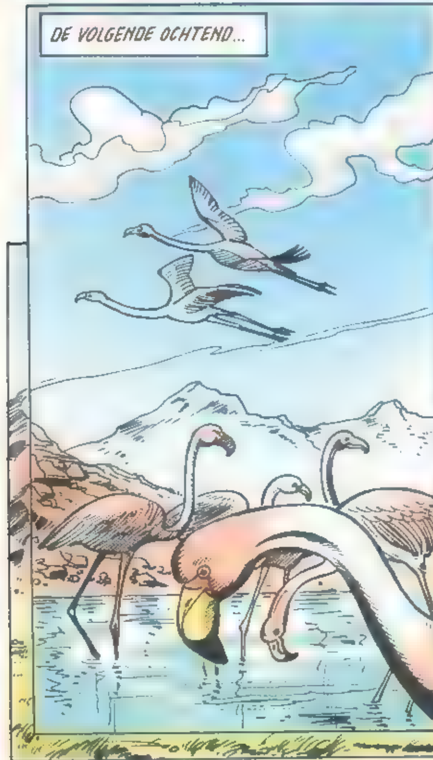
NEE... NEE!! NEE!!!

JULLIE MAKEN EEN GRAPJE. DAT IS HET. WE ZIJN TOCH BESCHAAFDE LUI ONDER ELKAAR.

DE VOLGENDE OCHTEND...

ANDY EN ANEKA BRENGEN DE JONGE CONDORS TERUG NAAR DE INDIANENNEDERZETTING .

HEE! JULLIE OPNIEUW ?!?
WE BRENGEN DE CONDORS TERUG. ZOALS WE BELOOFDEN .

DE JAGER IS ECHTER ONSNAPT.
HIJ IS JULLIE ONTSNAPT , BEDOEL JE .
35

NEE. WIJ MAKEN DEEL UIT VAN EEN STEEDS GROTERE GROEP DIE DE OUDE WAARDEN HERONTDEKT HEEFT. DE RUST, DE EENHEID MET DE NATUUR, DIE HIER HEERSTE VOOR DE BLANKEN KWA-MEN OM NIET ALLEEN ONZE TROTS MAAR VOORAL ONS LAND TE VERNIETIGEN.

EN HET ENIGE WAT WIJ KUNNEN DOEN IS PROBEREN DIE NATUUR BETER TE DOEN BEGRIJPEN, NIET BESSY ?

uit

LETTERING: ANITA SCHAUWVLIEGHE.

EL CONDOR PASA
IK WIL DE GROOTSTE ZIJN... EN BLIJVEN!

Ze lijken wel ongenaakbaar als je ze hoog tussen de bergen op de stille slag van hun machtige vleugels ziet voortglijden. Het geeft je telkens een gevoel van kleinheid, van onmacht. Voor hen is dat zo echt normaal waarvan wij mensen al eeuwen dromen en wat wij slechts met de meest geavanceerde hulpmiddelen hebben kunnen realiseren: vliegen, eenworden met de natuurelementen die ons omringen. Je kunt er alleen maar naar staan kijken en genieten, eindeloos genieten. De wereld lijkt wel toe te behoren aan de dagroofvogels.

Toch is het niet allemaal rozegeur en maneschijn in de stille wereld tussen de bergen. Roofvogels zijn juist erg kwetsbaar. Niet alleen door de ongenadigde jacht die soms op hen wordt gemaakt — arenden zijn in Europa bijna uitgeroeid omdat men ze er, soms niet ten onrechte, van verdacht de veestapel te plunderen — maar ook en vooral door de vernietiging van hun normale habitat en door de vervuiling van de natuur.

De mens heeft de neiging om geweldig expansief te werk te gaan. Geen stukje natuur is hem heilig als het erop aankomt om zijn eigen leefgebied uit te breiden. Dat daardoor de enige plaats waar een bepaalde diersoort kan leven, vernietigd wordt, zal hem een zorg zijn. Het hoeft trouwens niet eens de eigen leefwereld van het dier te zijn die vernietigd wordt. Bij roofvogels is het 'voldoende' als de prooidieren worden uitgeroeid om ook de arend, de condor of de havik tot de hongerdood te veroordelen. Roofvogels staan ook bovenaan de voedselketen. Zij zijn de laatste schakel. Dit wil zeggen dat insekticiden die kwistig op het land gestrooid worden, geen rechtstreekse bedreiging vormen voor bijvoorbeeld een havik, maar dat ze toch nefast voor hem zijn. Insekten slaan de insekticiden waar ze na een periode immuum voor worden, in hun lichaam op. Insektenetende vogels verzamelen de giftige insekticiden op hun beurt in het lichaam door het eten van de vergiftigde prooien. Roofvogels die leven van de jacht op kleinere vogels, slaan op hun beurt weer al die verzamelde insekticiden op in hun lichaam. De concentratie kan zo groot worden dat zelfs de machtigste condor het niet overleeft.

De Andescondor is de grootste roofvogel ter wereld, met een vleugelwijdte van meer dan 3 meter.

UNIEKE DIEREN

Roofvogels zijn niet alleen prachtig om te zien. Het zijn ook ware kunststukken van de natuur waarbij alles is afgestemd op dat ene levensnoodzakelijke doel: zich voeden. De drie belangrijkste elementen die de roofvogels daartoe gebruiken, zijn de klauwen, de snavel en het oog.
Geen twee roofvogels hebben identieke klauwen of bek. De vorm, lengte en sterkte van deze lichaamsdelen zijn afhankelijk van het soort prooi waarmee ze zich voeden. De poten van soorten die zich bijvoorbeeld voeden met gifslangen, zijn bedekt met dikke elkaar overlappende schubben die verhinderen dat het prooidier de aanvaller een dodelijke beet toebrengt. De klauwen van roofvogels die jagen op vissen, zoals de visarend, hebben scherpe, naar binnen gekeerde nagels zodat de glibberige prooi hen niet kan ontsnappen.
Wat geldt voor de klauwen geldt ook, zij het in mindere mate, voor de bek. De klauwen zijn namelijk het aanvalswapen, de bek dient alleen om de prooi te verscheuren. Toch zijn er bepaalde havikachtigen die een soort tand achter de punt van de bek bezitten, die alleen dient om de ruggegraat van hun slachtoffers te breken.
Ook het oog is volledig afgestemd op de jacht. Dagroofvogels hebben de scherpste ogen van het hele dierenrijk. De ogen zijn meestal bijzonder groot, waardoor ze een breed gezichtsveld hebben. Het gezichtsvermogen is twee tot vier keer zo groot als bij de mens. Dat moet ook wel als je tientallen meters boven de grond speurt naar een klein prooidier dat bovendien probeert met behulp van zijn schutkleur zo onzichtbaar mogelijk door het leven te gaan.

DE NOODZAKELIJKE SLAAP

Het klinkt misschien eigenaardig, maar vele roofvogels brengen het grootste deel van hun tijd door met rusten en slapen en niet met jagen. Elk type roofvogel stemt zijn gedrag immers af op het soort prooi waarop hij jaagt. Soorten die op kleinere dieren jagen, moeten er een paar keer per dag op uit om voldoende buit te vinden. De grote arenden en de condors die op vrij grote prooidieren jagen, hebben genoeg aan een of twee vangsten per week. Uiteraard wordt er in de tijd dat er jongen zijn, meer gejaagd. Het mannetje moet dan meestal niet alleen voor zichzelf, maar ook voor het broedende wijfje op jacht.

DE CONDOR

De condor die in dit verhaal de hoofdrol speelt, is de Zuidamerikaanse Andescondor, de grootste vogel ter wereld, die een vleugelwijdte van meer dan drie meter kan bereiken. Geen wonder dat de Indianen van oudsher goddelijke machten en krachten toeschrijven aan dit immense dier.
Dankzij de schier onbereikbare nesten in het Andesgebergte leidt de Andescondor een vrij rustig leven. Hij wordt met rust gelaten.
Erger is het gesteld met zijn neef, de Californische condor. Die is een van de zeldzaamste vogels geworden. Bij een telling in 1978 werden nog slechts 40 exemplaren opgetekend. Vroeger kwam hij voor tot in Mexico, terwijl hij nu nog slechts in de meest ontoegankelijke berggebieden van Californië kan gedijen. Het grote probleem voor deze dieren is dat ze naast prooidieren ook krengen moeten vinden en dat ze zich tijdens de broedtijd volledig moeten kunnen afschermen. Opnieuw de problemen van habitat met andere woorden.
Zowel de Californische als de Andescondor hebben zeer speciale vleugels waarmee ze hoog kunnen vliegen en lang kunnen zweven. De slagpennen aan de uiteinden van de vleugels vernieuwen zich regelmatig zodat de dieren altijd in optimale vliegconditie zijn. Ondanks hun grote afmetingen wegen de dieren slechts een tiental kilo's.
Het is geen toeval dat beide soorten in streken met steile bergflanken leven. Ze kunnen immers niet altijd even goed vliegen. Er moeten luchtstromingen zijn, en liefst opwaartse. Die vind je het meest langs de steile bergflanken. Ook zweefvliegers zijn vertrouwd met dit fenomeen.
Dagelijks heeft de condor ongeveer een kilo vlees nodig, maar ze kunnen ook in één keer voor een paar dagen tegelijk bunkeren als ze bijvoorbeeld het geluk hebben een dood schaap of kalf te vinden.
Meestal leggen de condorvrouwtjes maar één ei, maar twee is bepaald geen grote uitzondering. In het bijzonder als er twee jongen zijn, geldt het zogenaamde 'eerst-geboorterecht'. De ouders van de jonge condors spitsen alle aandacht toe op het ei dat het eerste kipt en verwaarlozen vaak het tweede ei.
In ons verhaal is dit gelukkig niet gebeurd, maar daar heb je dan weer te maken gekregen met de ergste vijand van het dier: de mens.

DRUKKERIJ TENGROOTENHUYSEN NV
KLAPROOSSTRAAT 51 2610 WILRIJK

BESSY NATUURCOMMANDO

Andy en Bessy in hun nieuwe rol van 'natuurkommando'.

Samen met Aneka reizen ze de hele wereld rond om te trachten de bedreigde natuur van de ondergang te redden. Dat deze zoektochten bijna altijd uitmonden in spannende avonturen zal iedere lezer vanaf de eerste pagina ontdekken.

ISBN 9002 16189 1 D/1988/0034/209 1/11/88
© 1988 BY STANDAARD UITGEVERIJ ANTWERPEN-BELGIUM